

**JAVNA USTANOVA SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE
TUZLANSKOG KANTONA
T U Z L A**

**PROGRAM RADA
JAVNE USTANOVE SLUŽBA ZA ZAPOŠLJAVANJE
TUZLANSKOG KANTONA
ZA 2015. GODINU**

Tuzla, decembar 2014. godine

U V O D

JU Služba za zapošljavanje TK u Programu rada za 2015. godinu planira aktivnosti koje će, u okviru svojih nadležnosti i finansijskih mogućnosti, u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Vladom Tuzlanskog kantona i drugim partnerima, realizirati u skladu sa Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

Prioritetni cilj jeste da se osigura materijalna i socijalnu sigurnost nezaposlenim osobama.

Sredstva ostvarena uplatom doprinosa za osiguranje za slučaj nezaposlenosti koja su na raspolaganju Službi za zapošljavanje nisu dovoljna za ostvarivanje materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba i pokrivanje administrativnih troškova, te nedostajuća sredstva, u skladu sa Zakonom, Služba potražuje od Federalnog zavoda za zapošljavanje, radi obezbjeđenja materijalne i socijalne sigurnosti nezaposlenih osoba (novčana naknada, zdravstveno osiguranje i penzijsko i invalidsko osiguranje).

Nakon što Služba i Federalni zavod za zapošljavanje osiguraju materijalnu i sociojalnu sigurnost nezaposlenih osoba, provodi se utvrđena politika zapošljavanja realizacijom programa i mjera aktivne politike zapošljavanja radi povećanja efikasnosti tržišta rada.

Opće stanje na tržištu rada u Bosni i Hercegovini i dalje je veoma teško. Ekonomska kriza je usložila ukupnu socioekonomsku situaciju te, time, značajno uticala na tržište rada.

Na tržištu rada još uvijek nema značajnijih znakova privrednog oporavka. Smanjena je potražnja za radnom snagom i perspektive zapošljavanja u Bosni i Hercegovini, pa tako i u Tuzlanskom kantonu.

Kriza utiče na poslovanje mnogih privrednih subjekata, a činjenica da se očekuje minimalan rast bruto društvenog proizvoda i da su investiciona ulaganja manja od očekivanih, upućuje na zaključak da je pad ekonomskih aktivnosti izvjestan i da će se sve što se bude događalo u sferi ekonomije neminovno odraziti i u oblasti zapošljavanja.

Radi pružanja podrške strukturnim reformama neophodno je sveobuhvatnije sagledavanje djelovanja tržišta rada i njegovih veza sa ostalim segmentima društva, posebno sa privredom i obrazovnim institucijama.

Funkcioniranje tržišta rada na cjelovitom prostoru Bosne i Hercegovine jedini je način uravnoteženja ponude i potražnje radne snage, koja je osnovni indikator tržišta rada.

Elementarne nepogode (poplave i klizišta), u maju i avgustu 2014 godine, rezultirale su gubitkom radnih mjesta i promjenama na tržištu rada.

Ova situacija značajno utiče na javne politike u oblasti zapošljavanja i neophodno je da se svi dostupni resursi iskoriste za održavanje postojeće zaposlenosti, u kom pravcu su Vlada Federacije BiH, Vlada Tuzlanskog kantona i Federalni zavod za zapošljavanje, u 2014. godini, poduzeli mjere. Tako su aktivnostima Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje, bile usmjerene na angažovanje nezaposlenih osoba za uklanjanje posljedica poplava i klizišta u Federaciji BiH.

Ova aktivnost je realizovana posebnim Programom Federalnog zavoda za zapošljavanje, zapošljavanjem 2000 nezaposlenih osoba na period od tri mjeseca.

Sve ovo, će se odraziti i na poslovanje Kantonalne službe za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje, posebno jer su sredstva za provođenje mjera aktivne politike zapošljavanja ograničena, te stoga neće moći u ovakvim okolnostima značajnije uticati na pozitivne promjene na tržištu rada.

Za uspješno provođenje mjera aktivne politike i programa zapošljavanja potrebno je mnogo više sredstava od onih koja se u ovakvoj situaciji mogu obezbijediti.

Stanje na tržištu rada također je dodatno usložnjeno strukturom nezaposlenih, jer se na evidencijama, uglavnom nalaze osobe koje se teže zapošljavaju (dugoročno nezaposleni, osobe sa invaliditetom, bez kvalifikacija, bez ikakvog radnog iskustva).

Prema podacima iz oktobra 2014. godine, od ukupno 99.243 registrirane nezaposlene osobe, 31.173 ili 31,41 % je nestručnih, tj. bez ikakve kvalifikacije, a 48.163 ili 48,53 % ih prvi put traži zaposlenje.

Strukturna neravnoteža je prisutna na tržištu rada, manifestirana kroz neusklađenost ponude i tražnje za radnom snagom u pogledu zanimanja, obrazovanja, kvalifikacija ili regionalnog rasporeda.

Obrazovni sistem nije efikasno povezan sa tržištem rada i potrebno ga je unaprijediti i u određenim segmentima prilagoditi potrebama privrede kroz povećanje broja sati praktične nastave i primjene novih tehnologija, kako bi rezultirao smanjenjem strukturne neravnoteže.

Dodatni problem predstavlja činjenica da postoji veliki broj osoba koje rade na crno kao i onih koji su ostali bez posla zbog različitih okolnosti, a čiji radno pravni status još nije riješen, te povećanje prijavljivanja na evidenciju osoba po prestanku radnog odnosa zbog proglašenja tehnološkim viškom.

Aktivnosti na realizaciji programskih zadataka ostvarivat će se prvenstveno u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje.

Jedna od započelih aktivnosti Federalnog zavoda za zapošljavanje u 2014. godini, nastavit će se i završiti u 2015.godini, uspostava novog jedinstvenog informacionog sistema koji čini osnovu u ostvarivanju funkcija službi za zapošljavanje i Federalnog zavoda za zapošljavanje, utvrđenih Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, naročito funkcije posredovanja na tržištu rada.

1. PRIMJENA SAVREMENIH STANDARDA U UNAPREĐENJU RADA

JU Služba za zapošljavanje TK će u 2015. godini svoju opredijeljenost ka uspostavljenom sistemu upravljanja kvalitetom prema Međunarodnom standardu ISO 9001:2008, njegovoj primjeni i stalnom unapređenju efektivnosti i efikasnosti poslovnih procesa, manifestovati putem:

- jasno definisane organizacije procesa rada i poslovanja, u okviru koje je utvrđen značaj i odgovornost rukovodstva i svih zaposlenika za:
 - pridržavanje odredbi zakonskih i drugih propisa,
 - potpuno zadovoljenje zahtjeva korisnika usluga,
 - poštovanje internih standarda u procesima rada i poslovanja,
- definisanih ciljeva kvaliteta i utvrđene potrebe za donošenje i kontrolu planova njihovog ostvarenja,
- timskog rada rukovodstva Službe, predstavnika rukovodstva za kvalitet i tima za kvalitet,
- stalne provjere sistema upravljanja kvalitetom u vidu redovnih aktivnosti i aktivnosti koje se izvode po potrebi, na osnovu analiza, uočenih problema i propusta u procesima rada,
- stalne brige o resursima neophodnim za izvođenje procesa rada, orijentacijom ka:
 - razvoju ljudskih resursa : planiranjem, obezbjeđenjem uslova i podsticanju obuke i usavršavanja zaposlenika,
 - visokom kvalitetu i preventivnom održavanju procesnih i infrastrukturnih resursa (opreme, objekata i instalacija) i
 - obezbjeđenju i održavanju uslova radne sredine na nivou potrebaprocasa i zaposlenika,

- uspostavljanja klime međusobnog povjerenja i uzajamnog poštovanja zaposlenika, korisnika usluga i trećih lica, zasnovanog na inovativnom prilazu u radu i saradnji sa naučnim i stručnim organizacijama u procesu unapređenja svih procesa rada,
- izgradnje partnerskih odnosa sa korisnicima usluga i drugim zainteresovanim stranama, poslovnim partnerima, dobavljačima i td.

Potrebe, zahtjevi i očekivanja korisnika usluga će, kao primarna orijentacija u 2015. godini biti predmet identifikacije i dokumentovanja odgovarajućih procesa, koji će se provoditi u konkretne projekte.

JU Služba za zapošljavanje će u 2015. godini, primjenjujući propisane dokumente sistema upravljanja kvalitetom, između ostalog izvršiti najmanje :

- jednu provjeru sistema upravljanja kvalitetom od strane rukovodstva,
- jedno mjerenje zadovoljstva korisnika usluga (nezaposlena lica i poslodavci),
- jedan interni audit (reviziju).

Takođe će se tokom godine, izvršiti redovan godišnji nadzorni audit, od strane akreditovane certifikacijske kuće.

2. NEZAPOSLENOST

Ekonomska kriza i u 2014. godini, dodatno je oslabila privredu i izvršila značajan uticaj na tržište rada u Bosni i Hercegovini, što za posljedicu ima otpuštanje radnika i smanjenje potražnje za radnom snagom.

U Tuzlanskom kantonu u periodu I-IX 2014. godine zabilježeno je povećanje broja nezaposlenih osoba, i smanjenje broja zaposlenih osoba.

U oktobru 2014. godine registrovano je 99.243 nezaposlenih osoba, što je više za 287 nezaposlenih osoba u odnosu na decembar 2013. godine.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku broj zaposlenih prema posljednjem objavljenom podatku (Mjesečni statistički pregled broj 10. iz oktobra 2014. godine) je 81.115, što predstavlja smanjenje za 61 zaposlenu osobu, u odnosu na januar 2014. godine kada su bile zaposlene 81.176 osoba.

Na evidenciju Službe za zapošljavanje u periodu I-IX 2014. godine prijavilo se 18.771 osoba od kojih iz radnog odnosa 8.420 osoba zbog razloga stečaja, tehnološki višak i ostalo, a sa evidencije nezaposlenih u istom periodu po raznim osnovama brisano je 18.411 osoba od kojih 11.851 osobe su brisane zbog zaposlenja.

Struktura nezaposlenih osoba je veoma nepovoljna jer je veliki broj onih koji dugoročno čekaju na zaposlenje, osobe sa invaliditetom, osobe bez kvalifikacije i bez ikakvog radnog iskustva. Od ukupnog broja nezaposlenih 31.183 ili 31,42% je nestručnih, su osobe bez zanimanja, 48.163 ili 48,53% su osobe koje po prvi put traže zaposlenje, a 51.059 ili 51,44 % su žene.

Povećana registrovana nezaposlenost, pored uticaja recesije, posljedica je sticanja određenih prava (zdravstveno osiguranje) koja se ostvaruju prijavom na evidenciju u skladu sa Zakonom, ili se neka prava ostvaruju kod drugog organa uz dokaz o nezaposlenosti.

Kako je broj nezaposlenih osoba u porastu i sve je veći broj prijavljenih osoba iz radnog odnosa i podnesenih zahtjeva za ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti, to Službu dovodi u sve težu finansijsku situaciju.

Cijeneći tešku ekonomsku situaciju i realizovane potrebe tržišta rada, odnosno ukupno zaposlene u prvih devet mjeseci 2014. godine, procjenjuje se da će broj nezaposlenih osoba i dalje biti u porastu.

U 2015. godini očekuje se priliv novih nezaposlenih osoba po slijedećim osnovama:

- iz prirodnog prirasta stanovništva,
- po osnovu završetka redovnog školovanja,
- u slučajevima otkaza ugovora o radu zbog tehničkih, ekonomskih ili organizacijskih razloga (tehnološki višak),

- zbog stečaja firmi.

Služba za zapošljavanje je u toku 2014.godine imala dobru saradnju sa Poreznom upravom F BiH, Kantonanom upravom za inspekcijske poslove, Univerzitetom u Tuzli i drugim institucijama koje su dostavljanjem svojih podataka pomogle smanjenju broja nezaposlenih osoba na evidenciji.

I u tekućoj 2015. godini Služba će raditi na poboljšanju uspostavljene saradnje sa nadležnim organima i institucijama u cilju ostvarivanja aktivne politike zapošljavanja a naročito u prioriternom zapošljavanju mladih osoba, socijalno osjetljivih kategorija nezaposlenih osoba i drugih dugotrajno nezaposlenih, sprečavanju rada na crno, i dr.

Takođe, aktivno će sarađivati sa obrazovnim ustanovama radi upisne politike, profesionalnog informiranja, a u cilju usklađivanja sa zahtjevima tržišta rada kako bi se što više mladih po završetku školovanja moglo radno angažovati.

3. EVIDENCIJE

Služba za zapošljavanje TK, će shodno odredbama Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba i Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja, organizovati prikupljanje, razmjenu i objavljivanje podataka o nezaposlenim osobama koje traže zaposlenje, kao i druge podatke koji mogu biti od značaja za vršenje osnovne djelatnosti Službe za zapošljavanje.

Služba za zapošljavanje će, putem biroa za zapošljavanje u općinama, voditi neophodne evidencije i to:

- evidencije o nezaposlenim osobama,
- evidencije o osobama koje traže zaposlenje,
- evidencije o slobodnim radnim mjestima,
- evidencije o poslodavcima,
- evidencije o zasnivanju radnog odnosa,
- evidencije o prestanku radnog odnosa,
- evidencije o zasnivanju radnog odnosa sa stranim državljaninom,
- evidencije o prestanku radnog odnosa stranog državljanina,
- evidencije o osobama zaposlenim putem Službe u inozemstvu,
- evidencije o ponudama inozemnih poslodavaca,
- evidencije o stranim državljanima i osobama bez državljanstva koje su zaposlene ili traže zaposlenje.

Sve ove evidencije kvalitetno informatički podržane predstavljaju osnovu cjelokupne aktivnosti Službe za zapošljavanje, a isto tako i Federalnog zavoda za zapošljavanje. Tržište rada i ostali organi i institucije imaju potrebu i obavezu za korištenjem evidencija Službe za zapošljavanje.

U toku 2015. godine, u okviru redovnih poslova, Služba za zapošljavanje će nastaviti provjeru evidencija nezaposlenih osoba odnosno reviziju postojećih evidencija o nezaposlenim osobama u skladu sa Pravilnikom o evidencijama u oblasti zapošljavanja pri čemu će se nastojati da na evidenciji budu osobe koje aktivno traže posao, a koja poboljšanja će svakako omogućiti novi informacioni sistem.

U saradnji sa nadležnim inspekcijama kontinuirano će se sarađivati radi legalizovanja radnog odnosa od strane inspekcija i brisanja osoba sa evidencije koje budu zatečene na radu bez ugovora o radu ili pisane prijave poslodavca, odnosno rješenja o zasnivanju radnog odnosa ili o postavljenju.

Takođe će nastaviti saradnju sa Univezitetom u Tuzli radi brisanja iz evidencije redovnih studenata.

Procijenjuje se da veliki broj registrovanih nezaposlenih osoba nisu aktivni tražioci posla. Oni jesu registrovani kao nezaposleni i održavaju takav status uglavnom zbog beneficija (zdravstveno osiguranje, i druga prava po osnovu nezaposlenosti i dr.), ili su zaposleni na crnom tržištu ili su članovi porodica koje se bave malom poljoprivrednom

produkcijom ili nekim drugim porodičnim biznisom, ili iz nekih drugih razloga ne žele ući u «zvanično» tržište rada.

Po procjeni, postojeći proces registracije je teretan i ne nudi stvarnu praktičnu pomoć onim nezaposlenim osobama koje uistinu traže posao. Pretpostavka je da dok se god teret registracije zbog ostalih razloga, uključujući i zdravstveno osiguranje ne bude uklonjen iz službi za zapošljavanje, ova situacija se neće izmijeniti.

Bitna je činjenica da ne postoji jasno odvajanje, na osnovu propisa, onih nezaposlenih osoba koje aktivno traže posao, od onih koje nisu aktivni tražioci posla, a samim tim teže je posredovati u zapošljavanju i imati kvalitetniji odgovor prema poslodavcu odnosno tržištu rada.

U 2015. godini neophodno je, osigurati bolje uslove rada, koji će doprinijeti da rad u biroima za zapošljavanje bude usmjeren ka aktivnim tražiocima zaposlenja, da evidentiranje bude odvojeno od savjetodavnog rada i stručne pripreme za tržište rada.

S toga se u 2015. godini planira održavanje dostignutih aktivnosti u klubovima za traženje posla u Tuzli, Živinicama i Kalesiji i u Centru za informisanje, savjetovanje i obuku (CISO) u Tuzli.

4. SOCIJALNA I MATERIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH

Zakonom o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba uređen je sistem osiguranja za slučaj nezaposlenosti, odnosno materijalna i socijalna sigurnost, što podrazumijeva: novčanu naknadu i doprinose za zdravstveno i penzijsko osiguranje.

Pravo na novčanu naknadu stiče nezaposlena osoba koja u trenutku prestanka radnog odnosa ima najmanje 8 mjeseci rada neprekidno ili 8 mjeseci sa prekidima u poslednjih 18 mjeseci. Kao vrijeme provedeno na radu smatra se vrijeme obaveznog osiguranja prema propisima koji reguliraju sistem poreza i obaveznih doprinosa.

Visinu novčane naknade čini 40% prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji u poslednja 3 mjeseca prije prestanka radnog odnosa nezaposlene osobe.

Novčana naknada isplaćuje se nezaposlenoj osobi:

- 3 mjeseca ako je provela na radu 8 mjeseci do 5 godina,
- 6 mjeseci ako je provela na radu 5 do 10 godina,
- 9 mjeseci ako je provela na radu 10 do 15 godina,
- 12 mjeseci ako je provela na radu 15 do 25 godina,
- 15 mjeseci ako je provela na radu 25 do 30 godina,
- 18 mjeseci ako je provela na radu 30 do 35 godina i
- 24 mjeseca ako je provela na radu više od 35 godina.

S obzirom na očekivani nastavak ekonomske krize i u 2015. godini, te njen uticaj na privredu u Bosni i Hercegovini, očekuje se povećanje broja osoba prijavljenih na evidenciju nezaposlenih po prestanku radnog odnosa, od kojih će znatan broj ostvarivati pravo na materijalnu i socijalnu sigurnost, koja podrazumijeva novčanu naknadu i doprinose za zdravstveno i penzijsko osiguranje, u skladu sa zakonom.

Posebno treba obratiti pozornost na pravo na novčanu naknadu nezaposlenih osoba starije starosne dobi sa preko 25-35 godina staža, koji se prijavljuju na evidenciju nezaposlenih zbog prestanka radnog odnosa kod poslodavaca, koji se već godinama nalaze u teškoj finansijskoj situaciji, zbog koje ne vrše uplatu doprinosa.

Ovim se smanjuje priliv sredstava iz doprinosa za slučaj nezaposlenosti iz kojih se između ostalih i finansira pravo na novčanu naknadu nezaposlene osobe, a povećava iznos potrebnih sredstava za isplatu novčane naknade.

I u narednom periodu Služba će insistirati na izmještanju administriranja zdravstvenog osiguranja iz oblasti zapošljavanja, s obzirom na to da postojeći način

reguliranja zdravstvenog osiguranja nezaposlenih osoba u Federaciji BiH predstavlja neefikasan, opterećujući i jedinstven primjer u oblasti zapošljavanja u Evropi.

Ovaj problem opterećuje službe za zapošljavanje ne samo finasijski već i operativno, jer onemogućava da kvalitetno obavljaju poslove aktivne politike zapošljavanja.

Istovremeno, stvara se statistički nerealna slika o nezaposlenosti, jer je u sadašnjim uvjetima očigledno da se na evidenciju nezaposlenih prijavljuje znatan broj osoba koje ne spadaju u kategoriju aktivnih tražilaca zaposlenja, već se prijavljuju radi zdravstvenog osiguranja.

Službe za zapošljavanje imaju svoju socijalnu komponentu, koju treba realno postaviti i održavati. Međutim, u našim okolnostima ona je skoro u potpunosti potisnula i onemogućila funkciju provođenja aktivne politike zapošljavanja.

Neophodno je poduzeti daljnje aktivnosti i za očekivati je da će se u 2015. godini, pristupiti izradi novog Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, pri čemu će Služba u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje dati svoj doprinos.

Za ostvarivanje prava na zdravstveno osiguranje nezaposlenih osoba, Služba će u 2015. godini nastaviti redovnu uplatu doprinosa Zavodu zdravstvenog osiguranja po stopi utvrđenoj Odlukom Skupštine TK.

U skladu sa članom 31. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Služba će i u 2015. godini odlučivati o pravu na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje nezaposlenim osobama kojima nedostaje do tri godine penzijskog staža do sticanja uvjeta za starosnu penziju.

Shodno Instrukciji o primjeni Uputa člana 31. Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, Služba će na osnovu izdatog uvjerenja od Kantonalne administrativne službe Tuzla, donositi rješenja o pravu na uplatu doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje.

Cijeneći ekonomsku situaciju u kojoj se nalazi naša zemlja, kao i činjenicu da firme sa područja Tuzlanskog kantona još uvijek otpuštaju znatan broj radnika kao tehnološki višak, to na osnovu pokazatelja u 2014. godini, pretpostavka je da će i u 2015. godini taj broj biti povećan.

5. POSREDOVANJE U ZAPOŠLJAVANJU

Posredovanje u zapošljavanju predstavlja osnovnu funkciju JU Služba za zapošljavanje. Efikasnost zadovoljavanja potreba poslodavaca za zaposlenicima i potrebe nezaposlenih za zaposlenjem predstavljaju osnovne parametre za poduzimanje mjera Službe u realizaciji ove funkcije.

Ostvarenju ove funkcije značajno će doprinijeti informacije prikupljene putem Programa ispitivanja tržišta rada u Tuzlanskom kantonu. Posredovanje će se odvijati u više pravaca od kojih će svaki imati svoje specifičnosti kao što su:

- posredovanje na području Kantona,
- posredovanje u zapošljavanju u zemlji,
- posredovanje u zapošljavanju u inozemstvu,
- posredovanje u zapošljavanju stranih državljana u BiH,
- posredovanje u zapošljavanju na privremenim i povremenim poslovima.

Programi zapošljavanja koji će se u skladu sa finasijskim mogućnostima finansirati sredstvima Federalnog zavoda, Službe i drugih institucija, usmjereni su na:

- program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja prvog radnog iskustva,
- sufinansiranje programa obavljanja pripravničkog / volonterskog staža boraca i članova njihovih porodica,
- program sufinansiranja START UP.

- program sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja Roma,
- sufinansiranje programa pripreme za zapošljavanje,
- sufinansiranje podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje, (SSNESP)- komponenta „posredovanje i podrška u zapošljavanju“,
- sufinansiranje programa RAST – razvoj, analiza, savjetovanje i transformacija.
- programi javnih radova.

U svim općinama kao i na nivou Kantona, putem Programa RAST - razvoj, analiza, savjetovanje i transformacija (ispitivanje tržišta rada) , evidentiraće se postojeće stanje poslodavaca na uzorku poslodavca, kao i njihove perspektive razvoja i mogućnosti novog zapošljavanja, kako bi se poduzele odgovarajuće aktivnosti na upoznavanju sa velikim potencijalom među evidentiranim nezaposlenim osobama, kao i mogućnostima Službe za zapošljavanje da se i finansijski i na druge načine podrže nova zapošljavanja.

Posredovanje u zapošljavanju stranih državljana u Tuzlanskom kantonu odvijat će se prema važećim zakonskim propisima iz te oblasti (Zakon o zapošljavanju stranaca" Službene novine FBiH" broj: 111/12), Zakon o kretanju i boravku stranaca i azilu („Službeni glasnik BiH“, broj: 36/08) i Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije BiH“, broj:41/01,22/05 i 09/08).

U cilju postizanja jednoobraznosti, veće efikasnosti i blagovremenosti u primjeni zakonskih propisa u vezi sa zapošljavanjem stranaca, Služba za zapošljavanje će primjenjivati Proceduru za izdavanje radne dozvole.

Ovom procedurom uređuje se postupak izdavanja radne dozvole za zapošljavanje stranog državljanina i osobe bez državljanstva u Federaciji Bosne i Hercegovine, koji provode kantonalne službe za zapošljavanje, a uz prethodnu saglasnost Federalnog zavoda za zapošljavanje.

Radnu dozvolu za zapošljavanje stranaca izdaje Služba na osnovu zakonskih propisa o zapošljavanju stranaca u okviru utvrđene kvote radnih dozvola u skladu sa članom 78. Zakona o kretanju i boravku stranaca i azilu ili kao radnu dozvolu koja se ne računa u kvotu u skladu sa članom 79. istog zakona.

Služba za zapošljavanje će u saradnji sa Ministarstvom sigurnosti BiH, Služba za poslove sa strancima, nastaviti voditi računa o prestanku važenja radnih dozvola kada za to budu ispunjeni zakonski uslovi.

6. AKTIVNA POLITIKA ZAPOŠLJAVANJA

Aktivna politika zapošljavanja je skup mjera za usklađivanje ponude raspoložive radne snage i potražnje za radnom snagom, neposredno usmjerenih na otklanjanje problema nezaposlenosti. Te mjere će se provoditi kroz različite oblike podrške u zapošljavanju, samozapošljavanju, pripremi za tržište rada, te stručnom usavršavanju i osposobljavanju.

Mjerama namijenjenim poslodavcima nastoji se uticati na zadovoljenje potražnje za radnicima određenog profila zanimanja i, s druge strane, mjerama namijenjenim pojedincima, tj. unapređenjem njihovih znanja ili vještina, nastoji se uticati na ponudu raspoložive radne snage.

U 2015. godini nastojat će se pružiti podrška teže zapošljivim kategorijama nezaposlenih osoba, kao što su mladi bez radnog iskustva, dugotrajno nezaposleni, žene, Romi i dr.

Federalni zavod za zapošljavanje je planirao da javni pozivi za učešće u realizaciji programa budu otvoreni sve do ugovaranja raspoloživih sredstava, radi mogućnosti kontinuiranog apliciranja poslodavaca u skladu sa njihovim potrebama, čime se povećava i mogućnost poticanja zapošljavanja nezaposlenih osoba tokom cijele godine.

Također, radi ocjene ukupnog učinka mjera na tržištu rada i unapređenja njihove efikasnosti provodit će se aktivnosti monitoringa i evaluacije uz primjenu odgovarajućih metodoloških rješenja.

Federalni zavod za zapošljavanje je programom rada za 2015. godinu, planirao mjere aktivne politike zapošljavanja, koje će provoditi u saradnji sa kantonalnim službama za zapošljavanje, a Program je usklađen sa okvirnim strateškim dokumentima u oblasti rada i zapošljavanja. Provođenje programa aktivne politike podrazumijeva kontinuirani monitoring i izvještavanje.

U 2015. godini Federalni zavod za zapošljavanje i JU Služba za zapošljavanje TK će, **u zavisnosti od raspoloživosti finansijskih sredstava**, finansirati mjere aktivne politike zapošljavanja, putem sledećih programa:

6.1. Program sufinansiranja zapošljavanja i sufinansiranja sticanja prvog radnog iskustva

Realizacija ovog programa je planirana u skladu sa potrebom tržišta rada, da se zaposli što veći broj osoba sa posebnom socijalnom i rodnom osjetljivošću, radi jačanja njihove konkurentnosti na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti i stvaranja uvjeta za sticanje prvog radnog iskustva.

Cilj Programa je da se mladim nezaposlenim osobama bez radnog iskustva, ženama, dugotrajno nezaposlenim osobama, demobilisanim borcima, djeci nezaposlenih demobilisanih boraca, osobama sa invaliditetom, kao i radno sposobnim osobama sa lakom i umjerenom retardacijom, članovima šehidskih porodica ili porodica poginulih boraca, djeci i supružnicima osoba s invaliditetom, članovima domaćinstava u kojem ni jedan član nije zaposlen, Romima, samohranim roditeljima, starateljima i hraniteljima i njihovoj djeci, roditeljima djeteta sa posebnim potrebama, te žrtvama nasilja: civilne žrtve rata, žrtve nasilja u porodici, liječeni ovisnici i dr., omogući sticanje radnog iskustva u zvanju/zanimanju za koje su se školovali, te na taj način ojača njihova konkurentnost na tržištu rada.

6.2. Program sufinansiranja obavljanja pripravničkog/volonterskog staža boraca i članova njihovih porodica

Realizacija Programa sufinansiranja obavljanja pripravničkog / volonterskog staža boraca i članova njihovih porodica, otpočela je u 2014. godini, a obzirom na potrebno vrijeme za obavljanje pripravničkog / volonterskog staža, realizacija se nastavlja i u 2015. godini

Finansijska sredstva za realizaciju Programa, obezbjeđena su u Budžetu TK, na poziciji Ministarstva za boračka pitanja.

Cilj Programa je da se osobama sa VSS, bez radnog iskustva, iz boračke populacije, koje su na evidenciji nezaposlenih, u Tuzlanskom kantonu, omogući stručno osposobljavanje za samostalan rad bez zasnivanja radnog odnosa, kako bi stekli radno iskustvo, potrebno za rad na određenim radnim mjestima ili za polaganje stručnog ispita

U 2015. godini planira se realizacija novog Programa sufinansiranja obavljanja pripravničkog / volonterskog staža boraca i članova njihovih porodica u saradnji sa Ministarstvom za pitanje boraca TK.

6.3. Program sufinansiranja obavljanja pripravničkog staža za djecu bez roditeljskog staranja i djecu porodica koje primaju stalnu novčanu pomoć

Cilj Programa je da se osobama VSS / VŠS / SSS / KV, bez radnog iskustva, djeca bez roditeljskog staranja, djeca porodica povratnika u TK i djeca porodica koje primaju stalnu novčanu pomoć, koje su na evidenciji nezaposlenih, u Tuzlanskom kantonu, omogući stručno osposobljavanje za samostalan rad, kako bi stekli radno iskustvo, potrebno za rad na određenim radnim mjestima ili za polaganje stručnog ispita.

Ovaj Program će se realizirati ukoliko se u Budžetu TK, na poziciji Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak u toku 2015.godine osiguraju finansijska sredstva.

6.4. Program sufinansiranja zapošljavanja osoba kojima je prestao institucionalni smještaj

Ovim programima se nastoji poboljšati materijalni položaj nezaposlenih osoba kojima je zakonski prestao institucionalni smještaj i poboljšati njihovo uključivanje na tržište rada, s ciljem povećanja upošljivosti.

Program sufinansiranja zapošljavanja osoba kojima je prestao institucionalni smještaj će se realizirati ukoliko se u Budžetu TK, na poziciji Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak u toku 2015.godine osiguraju finansijska sredstva.

6.5. Program sufinansiranja zapošljavanja osoba-članova porodica u kojima nijedan član nije zaposlen

Programom se nastoji poboljšati materijalni položaj nezaposlenih osoba odnosno porodica u kojima ni jedan član porodice nije zaposlen, poboljšati njihovo uključivanje na tržište rada, s ciljem povećanja upošljivosti.

Program sufinansiranja zapošljavanja osoba – članova porodica u kojima ni jedan član nije zaposlen, će se realizirati, ukoliko se u Budžetu TK, na poziciji Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak u toku 2015.godine osiguraju finansijska sredstva.

6.6. Program sufinansiranja start up-a

Cilj Programa je poticanje nezaposlenih osoba radi pokretanja malog biznisa i zapošljavanja u novoootvorenim poslovnim subjektima, sufinansiranjem troškova održavanja biznisa tokom prve godine poslovanja i troškova obaveznih doprinosa i poreza, radi povećanje stope zaposlenosti.

Za realizaciju ovog programa u 2015. godini Federalni zavod za zapošljavanje je planirao finansijska sredstva.

6.7. Program sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja roma

U 2015. godini je planiran nastavak realizacije III Programa zapošljavanja Roma kao i provođenje IV Programa zapošljavanja Roma za koji je Vlada Tuzlanskog kantona putem Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak, osigurala finansijska sredstva.

Federalni zavod za zapošljavanje je takođe, planirao realizaciju programa zapošljavanja i samozapošljavanja Roma.

Ovim programima se nastoji poboljšati materijalni položaj Roma i poboljšati njihova integracija u skladu sa Memorandumom o razumijevanju za implementaciju Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja.

6.8. Program pripreme za rad (obuka, stručno osposobljavanje i usavršavanje)

Realizacija ovog programa je planirana u skladu sa evidentnom potrebom tržišta rada za stručnim osposobljavanjem, usavršavanjem, pripremom za rad i zapošljavanje, obukom na radnom mjestu, dokvalifikacijom i prekvalifikacijom radne snage, te činjenicom da nedostatak praktičnih znanja i vještina onemogućava, odnosno da mnogim nezaposlenim osobama umanjuje šanse za zaposlenje.

Cilj Programa je povećati konkurentnost na tržištu rada jačanjem kompetencija, odnosno znanja i vještina nezaposlenih osoba kroz različite oblike pripreme za rad (stručna obuka, osposobljavanje, usavršavanje, obuka na radnom mjestu, dokvalifikacija i prekvalifikacija – sticanje stručnih znanja i vještina u vezi sa zvanjem / zanimanjem, dodatno osposobljavanje u okviru istog zanimanja ili za drugo zanimanje u odnosu na postojeće, ali u okviru istog ili višeg stepena obrazovanja.

6.9. Profesionalna orijentacija (profesionalno informiranje, program obuke za aktivno traženje posla i dr.)

Pod profesionalnom orijentacijom podrazumijeva se kontinuirana, sistematska djelatnost pružanja pomoći mladima i odraslima pri odlučivanju o izboru daljeg obrazovanja, zanimanja, zaposlenja i drugih pitanja u vezi sa karijerom. Cilj je pružiti pojedincu (učeniku, studentu, nezaposlenoj osobi) pomoć u odabiru profesionalnog usmjerenja (karijere) koje odgovara njegovim mogućnostima u realnim socijalnim uslovima.

U okviru ove aktivnosti, planira se podrška daljem razvoju programa pripreme za zapošljavanje koje sadrže mjere savjetovanja, motivacije, informiranja, obuke kod aktivnog traženja posla i mjere planiranja razvoja profesionalne karijere. Sve te aktivnosti provodit će se na individualnom i grupnom nivou

Takođe, se planira nastavak saradnje sa osnovnim i srednjim školama, da bi se pomoglo učenicima u izboru daljeg obrazovanja.

Saradnja škola i Službe za zapošljavanje odvijat će se kroz informiranje učenika i stručnih saradnika u školama. Interesi učenika relevantan su faktor za kreiranje upisa u svaku novu školsku godinu. Kako se kroz obrazovni sistem stvara suficit odnosno deficit određenih zanimanja, neophodno je znati potrebe za kadrovima na tržištu rada. Adekvatnim informiranjem o potrebama na tržištu rada i mogućnostima planiranja i razvoja karijere jača se svijest o značaju procesa odlučivanja o izboru zanimanja.

Grupno profesionalno informiranje školske djece završnih razreda planirano je u 2015. godini, a organizuje se u saradnji sa Pedagoškim zavodom, osnovnim i srednjim školama.

6.10. Program javnih radova

Cilj programa je zapošljavanje/radno angažiranje nezaposlenih osoba radi ublažavanja socijalnih posljedica nezaposlenosti, motivacije za traženje posla, te integracije na tržište rada kroz privremeni radni angažman i društveno korisni rad.

Ovom mjerom poslodavcima se osigurava minimalna neto plaće sa pripadajućim obaveznim doprinosima u trajanju do tri mjeseca

6.11. Program zapošljavanja mladih u Bosni i Hercegovini (YEP)

U okviru Programa zapošljavanja mladih u Bosni i Hercegovini (YEP), koji finansira Švicarska agencija za razvoj i saradnju (SDC), a realizira njemačka konsultantska organizacija GOPA u saradnji sa službama za zapošljavanje, pružat će se podrška radu i ravoju u tri kluba za traženje posla (Job Club) u tri općine Tuzlanskog kantona (Tuzla, Živinice i Kalesija) gdje dugoročno nezaposlene mlade osobe starosti do 30 godina, kroz višesedmičnu obuku, mogu dobiti pomoć u vezi sa traženjem posla, te steći relevantna znanja i vještine za traženje posla, koja će dodatno uticati na njihovo samopouzdanje i motivaciju.

Također, predviđeno je unapređenje saradnje javnih službi za zapošljavanje u Federaciji BiH na razvoju savremenih metoda rada sa nezaposlenim osobama i poslodavcima i uvođenja sistema mjerenja učinaka.

U sklopu tog projekta planirano je uvođenje nove funkcionalnosti u vezi sa edukacijom iz poduzetništva (e-learning), tj. on line školom malog biznisa u poduzetništvu. Nastavit će se sa pružanjem podrške i saradnjom koja se odnosi na organiziranje foruma o zapošljavanju mladih, promociji uspješnih priča o zapošljavanju/samozapošljavanju, te otvaranje oglednih biroa za zapošljavanje u kojima će biti primijenjen savremeni koncept rada.

6.12. Projekat podrške mrežama za socijalnu sigurnost i zapošljavanje (SSNEP) – komponenta «posredovanje i podrška u zapošljavanju»

Treća komponenta projekta: cilj - pružanje usluga posredovanja pri zapošljavanju osobama koje aktivno traže posao a izgube pravo na primanje gotovinskih naknada ili pripadaju socijalno ugroženim kategorijama.

Iako je bilo predviđeno da se SSNEP završi u 2014. godini, ali s obzirom na to da nije utrošen dio sredstava iz ostale tri komponente koje se ne odnose na tržište rada (odnose na centre za socijalni rad), planirano je da se za implementaciju sufinansiranja zapošljavanja, osiguraju dodatna sredstva iz sredstava Federalnog zavoda za zapošljavanje i Federalnog ministarstva rada i socijalne politike – Jedinica za implementaciju projekata socioekonomske podrške, obuke i prezapošljavanja (PIU SESER).

6.13. Projekat rast (razvoj, analiza, savjetovanje i transformacija)

S ciljem izrade kvalitetne analize kretanja na tržištu rada u 2015. godini sa procjenom za 2016. godinu, Federalni zavod za zapošljavanje će u saradnji sa službama za zapošljavanje, organizirati anketiranje poslodavaca na respektabilnom uzorku poslodavaca registriranih u Federaciji BiH, a čiji bi rezultati stvorili pretpostavku za sagledavanje i projiciranje daljih strateških opredjeljenja u oblasti zapošljavanja, ali i stručnog obrazovanja.

Planirana je i podrška u organizaciji sajмова zapošljavanja, te edukacija iz poduzetništva za nezaposlene osobe kroz on line školu malog biznisa kao savremeni pristup u pružanju usluga onima koji žele pokrenuti biznis.

6.14. Program mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije ostali ili ostaju bez posla

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine u 2007.godine donijela je Program mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije preduzeća ostali ili ostaju bez posla ("Službene novine Federacije BiH", broj 5/07).

Služba za zapošljavanje od 2007.godine u saradnji sa Vladom Tuzlanskog kantona, uspješno realizirala programe za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su stekli uslove za penzionisanje.

Sredstva za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije preduzeća ostali ili ostaju bez posla u Finansijskom planu za 2015.godinu predvidjela je JU Služba za zapošljavanje TK kao grant sredstva Vlade TK.

6.15. Učešće u finansiranju zajedničkih projekata sa drugim institucijama

Većina zajedničkih projekata u vezi sa tržištem rada, zapošljavanjem i obukom, npr. programi stručnog osposobljavanja i obuke, razvojni projekti iz sredstava Instrumenta za pretprijetnu podršku (IPA) – projekti prekogranične saradnje, jačanje institucija i slično, kao i ostali projekti sa drugim organizacijama i institucijama, uključuju učešće zvaničnih institucija u finansiranju određenih komponenti projekata.

Značajan dio projekata predstavljala multilateralnu ili bilateralnu saradnju Bosne i Hercegovine sa drugim državama i međunarodnim tijelima, organizacijama i institucijama sa fokusom na oblast tržišta rada (obuka, zapošljavanje, poduzetništvo, obrazovanje odraslih, cjeloživotno učenje, pravna regulativa i dr.) i gdje su Federalni zavod za zapošljavanje i službe za zapošljavanje prepoznati kao značajan ali i ključni partner.

Tako će u 2015. godini Federalni zavod za zapošljavanje u saradnji sa službama za zapošljavanje, na principu učešća u finansiranju ili obezbjeđenja drugih resursa, a uz podršku domaćih i/ili međunarodnih donatora, zajednički realizirati projekte fokusirane na teško zapošljive kategorije nezaposlenih osoba, kao i na kategorije koje nisu obuhvaćene pojedinačnim projektima iz ovog programa rada, kao i projekte koji omogućavaju brzo, efikasno i efektivno djelovanje na tržištu rada u kontekstu zadovoljavanja potreba za zapošljavanjem odgovarajuće radne snage.

7. INFORMACIONI SISTEM

Plan rada Odjeljenja informatike u Službi je skoro u potpunosti vezan za planirane aktivnosti Odjeljenja za informatiku i statistiku Federalnog zavoda za zapošljavanje, koji je zbog neefikasnosti postojećeg jedinstvenog informacionog sistema i zastarjelosti opreme i tehnologije, u 2013.g. počeo projekat „Jedinstveni informacioni sistem Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje”, koji bi trebao biti završen do kraja 2015. godine.

Glavne funkcionalnosti novog informacionog sistema ne bi se oslanjale samo na evidenciju nego i na veze za internim i eksternim sistemima.

Od internih sistema bi to bile veze na trezorsko poslovanje, sistem za planiranje projekata i dr., a od eksternih sistema, veza sa poreskom upravom, organima za inspeksijske poslove i drugim institucijama.

Da bi se novi jedinstveni sistem mogao efikasno koristiti, planirano je da i Služba obezbijedi odgovarajuće neophodne tehničke pretpostavke, kako bi se novi informacioni sistem mogao koristiti na najbolji mogući način, a koje između ostalog podrazumijevaju:

- zamjena postojeće računarske mreže u Službi
- povezivanje općinskih biroa za zapošljavanje i sjedišta Službe virtualnom privatnom mrežom (VPN), u jedinstven sistem, između ostalog radi implementacije i provođenja sigurnosnih politika i kontrola, obaveznih prema Zakonu o zaštiti ličnih podataka (obezbjedena oprema i tehničke pretpostavke)
- migraciju sa distribuiranog okruženja na centralizovani model
- nabavku i zamjenu dotrajale računarske opreme i softverskih licenci
- potpunu implementaciju sistema e-pošte (uspostavljen tesni model).
- uspostava elektronske pisarnice i sistema za upravljanje dokumentima (DMS) i td.

Također, u 2015. godini će se nastaviti saradnja sa Poreznom upravom FBiH radi unapređenja korištenja i efikasnije razmjene podataka u Jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa.

Ovo uključuje, između ostalog i prijavu nezaposlenih osoba na zdravstveno osiguranje elektronskim putem i prijave na penzijsko i invalidsko osiguranje, tzv. dokup staža, s tim da će se kroz novi informacioni sistem nastojati da se taj proces ubrza i praktično automatizira.

Planirana je i modernizacija vlastite web stranice, kako bi se korisnicima usluga i ostalim zainteresovanim stranama omogućio brži i jednostavniji pristup podacima o slobodnim radnim mjestima, ponudi radne snage, projektima zapošljavanja, te ostalim aktivnostima Službe.

U toku godine, zaposlenici Odjeljenja informatike će, kao i do sada biti tehnička podrška zaposlenicima Službe, „odgovarati“ na zahtjeve korisnika usluga i drugih zainteresovanih strana, na način koji je zakonski utvrđen, kao i na posebne zahtjeve relevantnih institucija, ustanova i sl.

8. INFORMISANJE

U 2015. godini Služba za zapošljavanje će osim objavljivanja redovnih saopštenja za javnost i statističkih izvještaja o evidencijama nezaposlenih osoba te broja posredovanja u zapošljavanju, informisati javnost o bitnim aktivnostima Službe, uslugama i mogućnostima zapošljavanja.

Nastojće se poboljšati i nastaviti aktivna saradnja sa pisanim i elektronskim medijima, kako bi što veći broj građana, prije svega nezaposlenih osoba i privrednih subjekata, bio upoznat sa aktivnostima koje se provode.

Prema potrebi nastavit će se sa objavljivanjem informativnog Biltena koji nudi različite informacije o aktivnostima Službe za zapošljavanje kao i aktuelnosti iz oblasti zapošljavanja. I u 2015. Godini.

Služba će kroz redovne aktivnosti u posredovanju u zapošljavanju te putem štampane Brošure i organizacijom Info radionica u svim općinama kantona informisati nezaposlene osobe sa njihovim pravima i obavezama iz Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba.

Konferencije za novinare će se održavati po potrebi, odnosno za potrebe promocije određenih projekata i upoznavanja javnosti sa aktivnostima Službe.

Imajući u vidu da je informacija strateški instrument kod podizanja svijesti javnosti o ulozi i zadacima Službe za zapošljavanje, nastavit će se sa objavljivanjem vlastitih i distribucijom drugih dostupnih publikacija za nezaposlene (publikacije Fderalnog zavoda za zapošljavanje kao što su brošure, leci, vodiči za posao i sl.), poslodavce i druge korisnike usluga.

DIREKTOR

Senad Muhamedbegović, dipl.pravnik